

אורות פלא

אורות פלא

מתורתו של רבינו אליעזר פאפו זי"ע, מח"ס "פלא יועץ"
לקט דרושים ומאמרי מוסר, שנלקטו מתוך ספריו

פרשת ראה תשפ"ו

בהמה חיה ועוף, שלא לומר בפניה: לך שחט בהמה זו או עוף זה, אלא כמו שאומרים קצת, לך הנח ענק על צוֹאֲרָה. ועל ידי מעשה הלכו, שפעם אחת היתה אמתו מכבדת הבית, מצאה בני כרבושתא, בעניא למקטלינהו, אמר לה, שבקינהו, ורחמיו על כל מעשיו" כתיב. אמרו, בין דמרחם לרחמו עליה - מצאה גורי עקברים חשבה להורגם אמר לה רבי ורחמיו על כל מעשיו כתיב אמרו בין שהוא מרחם ורחמו עליו מן השמים. ובזהר הקדוש (חלק ב' דף סח) איתא, דאפלו חניא לא מבטי לה לברינש למקטלה - אפלו נחש לא ראוי לאדם להורגו, עין שם כל הלשון. וכבר יצא עתק בקנטרסי "אורות אילים" עין שם. ובדואי שזהו מדת חסידות, שהרי בש"ס (שבת קנא): משמע שמתוך להרגו אפלו בשבת, אבל נקט מיהא פלגא, דלהבות בלבים וחתולים וכדומה, על שעשו לו שום נזק גם בלא דעת ומחמת

שזהו פרנסתם, אפלו אסורא נמי איפא. וכל-שכן וכל וחמר שראוי לרחם על הבריות אשר בצלם אלהים נבראו, אחינו בני ישראל, שפלנו בני איש אחד באיש אחד בגוף אחד. ואפלו איש שהרע עמו ועשה עמו שלא כהנהגה אל בפעלו ישלם גמולו ולא יקם ולא יטה, אלא ירחם עליו ויעזרהו בכל הבא מידו, ובמדה שאדם מודד, מודדין לו. אמנם במדת הרחמנות צריך פלס ומאזני משפט לשקל בשקל הקדש, במקום שיש שנים וכדי לרחם על האחד צריך להיות אכזרי על האחר, איזוהי דרך ישרה שיבר לו האדם, הדרך הישר והטוב על פי התורה ועל פי הישר, כגון אם לזה ומלכה באים לפניה, אם רואה שיש ללכה יכלת לשלם במעות או במטלטלין, או אפלו ממלבושי

היקרים וכלי ביתו, כסף וזהב ומרגליות וכדומה ואינו רוצה לשלם, ראוי להיות אכזרי על הלכה ולרחם על המלכה, ולכף את הלכה בערפאות של גזיים ובחירתות ובכל אפן שיוכלו, עד שישלם את חובו. אבל אם רואים שהלכה מתהלך בתמו וחותר ומשתדל לשלם את חובו מעט מעט, ויש תקנה שיוכל לשלם את חובו בפרקמטיא מעט מעט, ואם יכפוהו לשלם הכל יחד, ישבר או יאבד את אמונתו, ראוי לרחם עליו ולהריות לו זמן עלי-ידי שיבטיח במשכונ או בערב או בשבועה שישלם את חובו בזמן שקבעו לו. ולעולם צריך להיות רחמן על העשוק ואכזרי על העשוק ולהציל עשוק מיד עשוקו. וצריך להיות אכזרי על עוברי התורה ולשבר מלתעותיהם, כי טוב לרחם על כבוד קונו ולהקים דגל התורה. וכן יהיה אכזרי על בניו ובני ביתו בעוור, ועל גופו לסגוף, כי טוב לרחם על נשמתו ועל יוצר נשמתו. וכן יהיה אכזרי על עצמו לשבר תאוותו ולמשך ידו מכל דבר רע ולקיים כל דבר טוב, כי טוב לחוס על עצמו שתתענג בדשן נפשו ולא תשפט בשפטים רעים, ורבים מכאובים לךשע. והעקר לחוס על כבוד קדשא בריך הוא, שישמח השם במעשיו עושי רצונו. (פלא יועץ)

לא תאכלנו למען ייטב לך ולבניך אחריו כי תעשה הישר בעיני ה' (יב, כה)

וזה אצלי פונת מה שכתוב בתורה אצל קיום המצוות (דברים יב, כה): "למען ייטב לך", "למען ירבו ימיכם" (שם יא, כא) וכדומה. ומקום יש לפרש, שאין הפונה שיעשה המצוה על מנת לקבל פרס, אלא שאשר צונו בוראנו הוא למען נזכה שייטב לנו. אבל יש לומר שגם על מנת לקבל פרס מתה ובלבד שייכנו לבו לשמים, ובכל אדם עושה נחת רוח ליוצרו, ואחר פונת הלב הן הדברים, דרחמנא לבא בעי - [הקדוש ברוך הוא מבקש את פונת הלב], שיהא הלב דבק בה' ושיהא כל חפצו ורצונו ומגמתו לעשות נחת רוח ליוצרו, בייזה פליהאדם. (יעלו חסידים)

ולא ידבק בידך מאומה מן החרם למען ישוב יהיה מחרון אפו ונתן לך רחמים ורחמך והרבה באשר נשבע לאבתך (יב, יח)

תנאי, שלשה סימנים יש באמה הישראלית, רחמים בישנים, גומלי חסדים, רחמים - דכתיב ונתן לך רחמים ורחמך. (יבמות עט.) הרחמנות היא אחד משלשה סימנים שיש לישראל שהם גמלנים, בישנים, רחמים. וכבר אמרו רבותינו זכרונם לברכה (שבת קנא): כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים, שנאמר (דברים יג, יח): ונתן לך רחמים ורחמך. וצריך האדם שיהא בו מדעת קונו דכתיב בה (תהלים קמח, ח) ורחמיו על כל מעשיו. והוא מרחם על הכל ומשקה אכילתו במעיו ונותן לבהמה לחמה לכני עורב אשר יקרא, וכל-כך גברו רחמיו עד שנותן ארץ אפים לעוברי רצונו ומיטיב להם בשעה שהם מקעיסים לפניו, וכזאת וכזאת מרחם על בריותיו עד אין חקר, ועד מקום שאין

יד שכלנו מנעת, באפן שאין הפה יכולה לספר גדל רחמיו וחסדיו וחמלתו, וצריכים אנו ללכת בדרךיו. וידוע שצער-בעלי חיים דאורייתא. וכתב בספר החסידים (סימן תרסט) שהמאכלים את הסוס הרבה כדי להריצו לפניו שלא לצורך חיי-נפש רק לטיול, עליהם נאמר (משלי יב, י) ורחמי רשעים אכזרי. וידוע מאי דמיתי בש"ס (ב"מ פה), שישנורי רבי עלי-ידי מעשה באו ועל ידי מעשה הלכו. עלי-ידי מעשה באו, דהוא עגלא דהו מיתי לה למשחטה, אזל אישטף גרמה תחות כנפה דרבי, אמר לה: זיל, לך נוצרת. אמרי, בין דלא מרחם, לא לרחמו עליה - היה עגל שהובילוהו לשחיטה הלך והתחבא בכנפי גדי של רבי אמר לו לך לך נוצרת אמרו בשמים בין שהוא לא מרחם על הבריות גם משמים לא ורחמו עליו. (במדומה, דהוא עגל היה בו איזו נשמה מגלגלת והיה יודע שהולך לשחט, והיה קשה עליה לסבל צער השחיטה בהיותה בגוף ההמה, והיה מבקש מרבי שיבקש עליה רחמים לצאת מן ההמה קדם שחיטה, ואמר לה: זיל, לך נוצרת בתוך ההמה לסבל צער זה וזהו תקונה והואיל ולא רחם לבקש עליה רחמים כמו שבקשה, לא רחמו עליו, ודוק. ואם בנים אנחנו, נראה דלמחש בעי על כל

!

הן אמת שיצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש
המיתו, ואלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו אינו יכול לו
(קידושין ל:). וצריך להקדים תפלה לצרה ורחמין למבטי מן
קדם אלק"ה על כל דבר פשע שיצילהו, ועל כל דבר טוב שיעזרהו, וכמו
שכתבתי במקומו, אבל בתפלה לחוד לא סגי, שאם יתפלל אדם כל היום
שיצילהו ה' מיצר הרע ושיעזרהו על דבר כבוד שמו, והוא לא יתחזק
על יצרו, הרי זו תפלת שוא, כי השם ברא יצר לב האדם רע לנהגתו
ולטובתו, כדי שיכף את יצרו ויקבל שכר כי זה כל האדם, ואלמלא
יצר הרע, הן האדם היה כמלאכי השרת, ולא היה לו שר ונפש, ולא
היה צריך לבוא לעולם הזה, וכל העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה,
שיכפו את יצרו ויקבלו שכר טוב בעמלם, ולפס צערא עושה נחת רוח
ליצרו ויקבל שכר טוב בעמלו, באפן שהוא בלתי אפשר שיסיר את לב
האבן מקרבנו עד כי יבוא שילח, ואין תפלה מועלת לענין זה. הא למה
זה דומה, לאיש שהוא פלוא בבית וידי אסורות ואינו מפקח על שום
עסק, ומבקש רחמים כל היום שיצוה השם אתו את הברכה, שבודאי אין
תפלתו עושה פרות, ואין הקדוש ברוך הוא עושה דרך נס ארבות בשמים
להריק לו ברכה, שהרי כתיב (דברים יד, כט) למען יברכה ה' אלהיך בכל
מעשה ידך אשר תעשה. וצריך עסק מעט במלאכה או בסחורה, ורחמין
למבטי שתהא מלאכתו מתברכת וברכת ה' היא תעשיר (משלי י, כב), בן
הדרך הזה. ונוסף גם הוא, שלענין הפקדוה יש זכות גורם, שיעשה לו
נס וימצא מטמון או ישרה ברכה בכיסו ובנקסיו, ויש שמלאכתו נעשית
על ידי אחרים והוא יושב ובטל ממלאכה, אבל לענין יצר הרע, אין מידו
מציל לגמרי, אלא צריך שיתגבר וגם תחנונים ידבר, וברב הימים ימצא
עזר משד"י ואת רוח הטמאה יעביר, ואין הקדוש ברוך הוא עושה אלא
סיוע, כי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים (ברכות לב, ב), רק שהבא
לטהר מסייעין אותו מן השמים.

ל

עולם ישלש אדם מעותיו - שליש בקרקעות, שליש
בפרקמטיא, שליש תחת ידו. ובשליש שבפרקמטיא לא
יניח הכל בפרקמטיא אחת, אפלו אם חושב להרויח בה
הרבה לא יניח בה כל מעותיו, כי לא ידע מה ילד יום, לכן יהיה ידו בכל.
ופרקמטיא שעלתה במעלות לא יקנה ממנה הרבה, שסופה לירד, אך
פרקמטיא שהיא בזול, יקבוץ ממנה הרבה, שסופה לעלות. ולא יניח
כל נכסיו בהנות אחת, מפני חשש שרפה וגנבים אם יאירע חס ושלום,
והיה המנחה הנשאר לפליטה.
וכן הנותן נכסיו לרוח, כגון ההולכים לארץ הקדושה תבנה ותבונן
במהרה בימינו אמן, לא יתן נכסיו לאיש אחד במקום אחד, אפלו נראה
לו מקום בטוח ובריא אולם, אלא יחלק נכסיו.
מוטב להרויח מעט בטרחה מועטת, מלהרויח הרבה נפיש בטרחה, ולא
יניח המעט של ודאות מפני הרבה של הספק, כדאמרי אינשי: טוב
צפור אחת ביד מנאה פורחים.
הלוקח פרקמטיא בהקפה, לא יקח כי אם ממקום אחד או לפחות
מקומות מועטים, כדי שלא יהיו לו הרבה רודפים ויוכל לגדל פרע
מעט, ואם יטל מאנשים רבים, ישים רוח בין זמן פרעו, שלא יבואו
בפרק אחד.
יהיה כל משאו ומתנו וכל חשבונותיו כתובים באר היטב בסדר נאה,
וירשם על כל חשבון הזמן שכתב אותו חשבון, ולא יתירשל מלכתב
למי חייב ומי חייב לו אפלו יצטרך למחקו מחר, כי לא ידע מה ילד יום,
ולא ישלף שום חשבון ואגרות לאבדה, אפלו חשבון שאינו צריך לו,
שלא יצטרך לו ברב הימים.
מה טוב שיבחר האדם אם יוכל להתעסק בסדר ואפן משא ומתן שלא
יצטרך לתן בהקפה, כדי שיהא כספו תחת ידו ולא יהא לו פזור הנפש
ולא יאכל לחם העצבים, כי כן ראוי לאדם בכל פנות שהוא פונה
שישתדל מאד שהחיים שיתקו יהיו בנחת ולא בצער, ושקט ושאנן
לעבודתו יתברך.

מזכרת מהודרת

ניתן להשיג תפילה על בניו ובנותיו
מרבנו אליעזר פאפו זיע"א
מספרו בית תפילה.
מעוצב על נייר כרוז 4 עמודים.
לשמחות ולהבדיל להנצחה
לעילוי נשמות וכדו'

סדר היום

הכולל הלכות והנהגות ישרות ערוכות
על הסדר על עניני התפילה וכוונותיה
סדר אכילה, סדר משא ומתן
וסדר הנהגת יום השבת מלוקטים ומנוקדים
מספרי רבינו אליעזר פאפו זיע"א
"חסד לאִלִּים" ו"בית תפילה"

